

Informacja o wynikach sprawdzianu w klasie VI w roku 2002

Szanowni Państwo
Dyrektorzy szkół podstawowych
województwa lubelskiego, małopolskiego i podkarpackiego

Zgodnie z §36 pkt.2 rozporządzenia MEN z dnia 21 marca 2001 przekazujemy Państwu wyniki sprawdzianu w klasie VI (zaświadczenia dla uczniów zostaną dostarczone osobną pocztą). Niniejszy Biuletyn zawiera zestawienie wyników w całym obszarze działania OKE w Krakowie wraz z krótkim komentarzem dydaktycznym dotyczącym sposobu wykorzystania wyników sprawdzianu.

W załączeniu do Biuletynu przekazujemy informację o wynikach Państwa szóstoklasistów w każdej z pięciu kategorii umiejętności (czytanie, pisanie, rozumowanie, korzystanie z informacji, wykorzystywanie wiedzy w praktyce) i wynikach sumarycznych. Informujemy też o łatwości zadań sprawdzianu w poszczególnych klasach, w szkole, gminie, powiecie i województwie.

Dyrektor OKE

Marek Legutko

Kraków, maj 2002

Informacja dyrektora OKE w Krakowie

Zastanawiano się, po co organizujemy sprawdzian próbny (w październiku 2001), po co sprawdzian kwietniowy, po co w ogóle sprawdzian w klasie VI. Dzisiaj, kiedy dokonaliśmy pierwszej w historii ogólnopolskiej zewnętrznej oceny umiejętności szóstoklasistów, widać jak bardzo taka diagnoza była potrzebna.

Wyniki sprawdzianu mogą być dobrym punktem wyjścia do oceny skuteczności nauczania, trafności wyboru programów nauczania, korelacji między tymi programami, trafności doboru szkolnych narzędzi sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów, korelacji pomiędzy ocenianiem zewnętrznym a wewnątrzszkolnym. Sprawdzian pomaga w skupieniu uwagi szkoły na rozwijaniu podstawowych umiejętności uczniów. Interesujące może być porównanie wyników dwóch sprawdzianów – październikowego i kwietniowego – ukazujące efekty po pół roku nauki w klasie VI.

Wszystkim uczniom, nauczycielom, członkom zespołów nadzorujących, przewodniczącym szkolnych zespołów egzaminacyjnych, egzaminatorom, przewodniczącym zespołów egzaminatorów, koordynatorom wojewódzkim oraz Dyrektorom szkół, w których zlokalizowano Ośrodki Koordynacji Oceniania i Punkty Odbioru Prac bardzo serdecznie dziękujemy za udział w sprawdzianie.

Informacja o uczniach przystępujących do sprawdzianu w klasie VI

Uwagi wstępne. Stosując w tekście Biuletynu terminy: uczniowie, uczeń, szóstoklasiści, szóstoklasista mamy na myśli zarówno chłopców, jak i dziewczynki. Określenie ogół uczniów oznacza tu wszystkich uczniów klas VI z trzech województw: lubelskiego, małopolskiego i podkarpackiego.

Do sprawdzianu w klasie VI w dniu 10 kwietnia 2002, przystąpiło ogółem 116 045 uczniów z 3 568 szkół podstawowych. Przeszło połowa z nich (55%) uczy się na wsi, mniej niż jedna szósta (13%) w dużych miastach (ponad 100 tys. mieszkańców), blisko jedna trzecia (32%) w pozostałych miastach. W drugim terminie (18 czerwca 2002 r.) do sprawdzianu przystąpić ma 264 uczniów. Zwolniono 60 szóstoklasistów.

Uczniowie rozwiązywali jeden z czterech ponadprzedmiotowych zestawów zadań, zgrupowanych wokół wybranego motywu przewodniego:

motyw	grupa uczniów	liczba uczniów
Pory roku	bez dysfunkcji oraz z dysleksją rozwojową – zestaw A1	114 037
Pory roku	niedowidzący, słabowidzący i niewidomi – zestawy A4, A5, A6	185
Ewa jest chora	niedosłyszący i słabosłyszący – zestaw A7	138
O książce	z trudnościami w uczeniu się (upośledzeni w stopniu lekkim) – A8	1 685

Jak widać, przeszło 98% uczniów rozwiązywało zadania zestawu z motywem przewodnim „Pory roku”. Z zestawienia obok wynika, że największa grupa uczniów uczy się w województwie małopolskim (40%), populacje szóstoklasistów są prawie tak samo liczne w pozostałych dwóch województwach (po 30%). Inne są nieco proporcje liczby uczniów z dysfunkcjami (zestawy od A4 do A8).

województwo	A1	A4, A5, A6	A7	A8
lubelskie	32 921	55	48	431
małopolskie	47 047	97	56	801
podkarpackie	34 069	33	34	453

Wszystkie prace uczniów oceniali egzaminatorzy przeszkoleni przez OKE w Krakowie (łącznie 1 074). Średnio każdy z nich ocenił 109 prac. Egzaminatorzy pracowali w 48 zespołach ocenających (15 w województwie lubelskim, 18 w małopolskim oraz 15 w podkarpackim) grupujących nauczycieli różnych przedmiotów. Podstawowym zadaniem przewodniczących zespołów przedmiotowych było zapewnienie w pełni kompetentnego i porównywalnego oceniania wszystkich prac uczniów (konsultacje między egzaminatorami, weryfikacja ich ocen). Zespoły ocenające pracowały średnio przez 28 godzin.

Informacja dla ucznia klasy VI o wyniku sprawdzianu

Uwaga wstępna. W niniejszym Biuletynie prezentujemy informacje o wynikach sprawdzianu „Pory roku”. Szkoły, w których uczniowie pisali sprawdziany „Ewa jest chora” i „O książce” otrzymają stosowny dodatek do Biuletynu.

Przed przekazaniem szóstoklasistom informacji o wyniku sprawdzianu warto ponownie omówić z uczniami jego zadania oraz kryteria oceniania prac uczniów. Tam, gdzie to jest możliwe, uczniowie mogą wykorzystać komputerową, interaktywną wersję sprawdzianu, którą można skopiować ze strony internetowej OKE w Krakowie: www.oke.krakow.pl/Sprawdzian2002. Informujemy, przy okazji, że będzie można skorzystać z internetowego serwisu informacji o wynikach sprawdzianu: www.oke.krakow.pl/siema.

W dołączonej do Biuletynu informacji o wynikach sprawdzianu podajemy każdemu szóstoklasiście sumę uzyskanych przez niego punktów (ostatnia kolumna tabeli). Oznaczmy tę sumę punktów (liczbę z przedziału od 0 do 40) literą W . Co oznacza wynik W ? Jedną z możliwych odpowiedzi na to pytanie wiąże się z porównaniem wyniku W z sumami uzyskanymi przez innych uczniów. Uczniowie lubią się porównywać, choć niekoniecznie lubią być oceniani. Zaproponujemy im trzy sposoby interpretacji wyniku W .

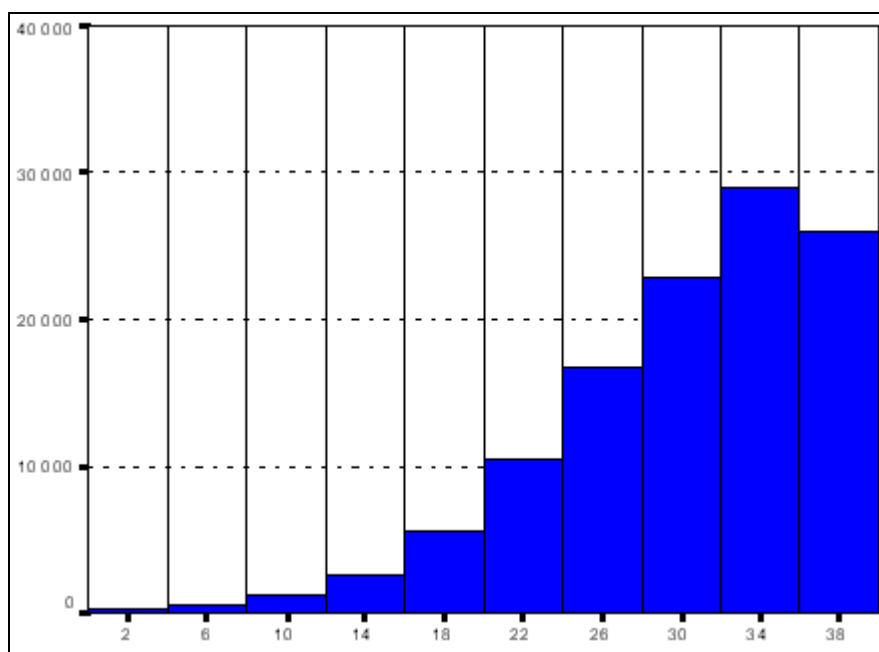

1. Porównanie z innymi uczniami – ilu jeszcze uczniów ma podobny wynik do mojego?

Przydatny tu będzie poniższy rozkład wyników ogółu uczniów, czyli histogram ukazujący liczbę uczniów, których wyniki punktowe zawierają się w kolejnych czwórkach: od 1 do 4 (na osi zaznaczono 2), od 5 do 8 (zaznaczono 6), ... i w końcu od 37 do 40 (zaznaczono 38).

Zadanie ucznia może polegać na znalezieniu czwórki punktów, do której należy jego wynik W i odczytaniu z histogramu liczby uczniów, którzy mają wynik należący do tego samego słupka histogramu. Warto, by uczeń porównał położenie i wysokość swojego słupka na histogramie, z położeniem i wysokościami innych słupków.

Histogram „czwórkowy” może pomóc uczniowi w zobaczeniu tendencji rozkładu wyników sprawdzianu z kwietnia 2002 (wyraźne przesunięcie w prawo, związane z tym, że większość uczniów otrzymała wyższe wyniki).

Histogram z dziesięcioma słupkami „gubi” inne szczegółowe informacje. Warto może więc o nich wspomnieć. W histogramie z 40 słupkami, dla każdego możliwego wyniku od 1 do 40 oddzielnie (wynik 0 punktów nie wystąpił), słupek wyniku 36 byłby najwyższy. Przez słupek wyniku 31 przebiega linia rozdzielająca ogół uczniów na połowy. Ogół uczniów można też dzielić, ze względu na wyniki sprawdzianu, na wiele różnych sposobów. W jednym z nich, przy podziale na trzy części, stwierdzimy, że prawie 70% uczniów osiągnęło wynik w przedziale od 23 do 37 punktów, 15% uczniów ma wynik wyższy niż 36 punktów, 15% wynik niższy niż 23 punkty. W której z nich znajduje się nasz uczeń ze swoim wynikiem? Przy innym podziale, na cztery części, możemy zobaczyć, że 25% uczniów uzyskało wynik równy lub niższy od 26 punktów, 50% uczniów uzyskało wynik równy lub niższy od 31 punktów, 75% uczniów uzyskało wynik równy lub niższy od 35 punktów. Znowy możemy polecić uczniowi zlokalizowanie swojej pozycji.

2. Porównanie z innymi uczniami – do jakiej grupy uczniów należą? – skala staninowa

Jak porównywać wyniki P (np. 30) i W (np. 36) dwóch sprawdzianów, październikowego i kwietniowego. Jednym z dobrych pomysłów pomiarowych jest zastosowanie skali staninowej. Wyniki ogółu uczniów porządkuje się według liczby uzyskanych punktów i następnie łączy się w dziewięć grup zgodnie z poniższym opisem.

Pierwszą grupę stanowi 4% populacji uczniów z wynikiem **najniższym**, drugą 7% uczniów z wynikiem **bardzo niskim**, trzecią – 12% z wynikiem **niskim**, czwartą – 17% z wynikiem **niżej średnim**, piątą – 20% uczniów z wynikiem **średnim**, szóstą – 17% uczniów z wynikiem **wyżej średnim**, siódmą – 12% z wynikiem **wysokim**, ósmą – 7% z wynikiem **bardzo wysokim** i ostatnią, dziewiątą – 4% z wynikiem **najwyższym**. Prosimy o zwrócenie uwagi na symetryczność rozkładu wielkości dziewięciu grup, a także na to, że najliczniejszą grupą są uczniowie z wynikiem średnim, najmniej liczne grupy „skrajne”, z wynikiem najniższym i najwyższym.

Korzystając z poniższej tabeli uczeń może sprawdzić, że wynik 30 punktów na sprawdzianie w październiku znajduje się na tej samej pozycji skali staninowej (wynik **wysoki**) co 36 punktów w kwietniu. Utrzymanie w kwietniu wyniku z października (30 punktów) oznaczałoby w istocie rzeczy obniżenie pozycji do wyniku **średniego**. Zaproponujemy uczniom znalezienie ich pozycji na skali staninowej w obu sprawdzianach.

Sprawdzian w kwietniu 2002 Wynik ucznia w przedziale	Opis dydaktyczny wyniku w skali staninowej	Sprawdzian w październiku 2001 Wynik ucznia w przedziale
0 do 15 punktów	wynik najniższy (4% populacji)	0 do 9 punktów
16 do 20 punktów	wynik bardzo niski (7% populacji)	10 do 13 punktów
21 do 25 punktów	wynik niski (12% populacji)	14 do 18 punktów
26 do 28 punktów	wynik niżej średniego (17% populacji)	19 do 22 punktów
29 do 32 punktów	wynik średni (20% populacji)	23 do 25 punktów
33 do 35 punktów	wynik wyżej średniego (17% populacji)	26 do 29 punktów
36 do 37 punktów	wynik wysoki (12% populacji)	30 do 32 punktów
38 punktów	wynik bardzo wysoki (7% populacji)	33 do 34 punktów
39 do 40 punktów	wynik najwyższy (4% populacji)	35 do 40 punktów

Warto, nawiązując do konstrukcji skali staninowej oraz wykorzystując dane o liczbie uczniów klas VI w poszczególnych województwach, zaproponować uczniom poszukanie odpowiedzi na pytanie, ilu uczniów danego województwa zajmuje tę samą pozycję na skali staninowej, co oni, ilu zajmuje pozycje niższe, ilu wyższe.

3. Porównanie z grupą innych uczniów – średnie wyniki sprawdzianu

Jednym z częściej stosowanych sposobów porównywania wyniku ucznia W z wynikiem grupy uczniów (np. klasy) jest policzenie średniej z sum uzyskanych przez uczniów tej grupy (łącznie sumę dzieli się przez liczbę uczniów). Średnie wykorzystuje się też do porównywania grup uczniów.

W dołączonej do Biuletynu informacji o wynikach sprawdzianu podajemy średnie sumy punktów dla każdej z klas VI danej szkoły, dla całej szkoły, dla gminy, w której znajduje się szkoła, dla powiatu i województwa. Średnia dla ogółu uczniów (w okręgu OKE w Krakowie) wynosi 30. Średnia krajowa (dane z CKE z 9 maja 2002 r.) wynosi 29,5. Źródłem satysfakcji dla ucznia może być informacja, że jego wynik W jest wyższy od średniej klasowej, szkolnej, gminnej, powiatowej, wojewódzkiej, okręgu czy kraju.

Uwaga! Przy stosowaniu średnich do porównywania grup uczniów (np. klas) należy zachować daleko idącą powściągliwość, jeśli chodzi o wnioski z tego płynące. Konieczne jest w tym przypadku wykorzystanie kontekstów (np. średnie ocen w pierwszym półroczu), nie można pomijać zupełnie takich wskaźników jak np. liczba uczniów (łatwiej uzyskać wyższą średnią w mniejszej liczbie klasie, szkole).

Jeszcze inny, czwarty sposób interpretacji wyniku W ucznia opisano w tym Biuletynie w informacji dla nauczyciela (zob. str. 9)

Informacja dla ucznia o wynikach w kategoriach umiejętności

Minister Edukacji Narodowej ustalił, rozporządzeniem z 21 lutego 2000 roku, standardy wymagań egzaminacyjnych będące podstawą przeprowadzania sprawdzianu w klasie VI. Standardy te wyróżniają pięć kategorii umiejętności: **czytanie**, **pisanie**, **rozumowanie**, **korzystanie z informacji** i **wykorzystywanie wiedzy w praktyce**.

Przed prezentacją wyników warto omówić z uczniami te kategorie umiejętności, ilustrując je odpowiednimi zadaniami sprawdzianu. Tam, gdzie to jest możliwe, uczniowie mogą wykorzystać komputerową, interaktywną wersję sprawdzianu.

Czytanie sprawdzane było dziesięcioma zadaniami zamkniętymi (nr 1,3,5,6,8,9,10,17,18,19). Oceniano przejawy umiejętności odczytywania tekstu popularnonaukowego, literackiego (mitu i utworu poetyckiego) oraz wykresu.

Pisanie sprawdzano w dwóch zadaniach (nr 21, 25). Uczniowie sporządzali notatkę w formie tabeli (uczniowie niewidomi pisali notatkę tekstową), adresowali kartę pocztową oraz pisali krótki tekst, w którym przekazywali adresatowi informacje o tym gdzie, i w jaki sposób spędzają wakacje.

Kategorię **rozumowanie** sprawdzano zarówno zadaniami otwartymi (nr 22, 23, 24), jak i zamkniętymi (nr 2,4). Oceniano przejawy umiejętności wnioskowania o własnościach figury geometrycznej (kąta), wskazywania twórców najważniejszych odkryć naukowych, umieszczania dat w przedziałach czasowych, ustalania sposobu rozwiązania zadania sytuacyjnego (związanego z obliczaniem objętości), formułowania odpowiedzi adekwatnej do otrzymanego wyniku.

Korzystanie z informacji sprawdzano w dwóch zadaniach zamkniętych (nr 7, 11). Oceniano przejawy umiejętności wskazywania źródeł informacji, korzystania ze słowników zgodnie z ich przeznaczeniem.

Sprawdzanie przejawów umiejętności **wykorzystywania wiedzy w praktyce** (zadania zamknięte nr 12, 13, 14, 15, 16, 20 oraz zadanie otwarte nr 23) związane było przede wszystkim z wykonywaniem różnych obliczeń dotyczących czasu, pieniędzy, masy, temperatury, pola i objętości. Uczniowie wykorzystywali w sytuacji praktycznej znajomość kierunków geograficznych.

Proponujemy trzy sposoby omówienia wyników sprawdzianu w zakresie pięciu kategorii umiejętności:

1. Porównanie z innymi grupami uczniów – średnie punktów uzyskanych za kategorie

W dołączonej do Biuletynu informacji o wynikach sprawdzianu podajemy punkty, jakie uzyskał dany uczeń za każdą z pięciu kategorii umiejętności. Podajemy też średnie punktów za poszczególne kategorie umiejętności w każdej z klas VI, w całej szkole, gminie, powiecie i województwie.

Warto zachęcić ucznia do porównania swojej punktacji z tymi średnimi, do wskazania swoich mocnych i słabych kategorii umiejętności. Pomocna może okazać się przy tym informacja o wynikach w tym zakresie w okręgu OKE w Krakowie i w całym kraju.

Kategoria umiejętności	Suma punktów	Średnia w okręgu	Średnia w kraju
Czytanie	10 (25%)	8,03	7,9
Pisanie	12 (30%)	9,5	9,4
Rozumowanie	8 (20%)	6	5,9
Korzystanie z informacji	2 (5%)	1,7	1,7
Wykorzystywanie wiedzy w praktyce	8 (20%)	4,7	4,6
ogółem	40 (100%)	30	29,5

2. Porównania między kategoriami umiejętności – która z nich była dla mnie najłatwiejsza?

Dzieląc punkty (średnie punktów) za daną kategorię umiejętności przez sumę punktów dla tej kategorii, otrzymamy jej łatwość dla ucznia (grupy uczniów). Najłatwiejsze, w skali okręgu OKE w Krakowie, okazały się kategorie „korzystanie z informacji” (0,85) i „czytanie” (0,8). Dwie trzecie możliwej liczby punktów zdobywano średnio w naszym okręgu w kategoriach „pisanie” (0,79) i „rozumowanie” (0,75). Najłatwiej, choć też wysoko, prezentuje się łatwość kategorii „wykorzystywanie wiedzy w praktyce” (0,59).

Zainteresujmy ucznia zbudowaniem jego własnego rankingu obejmującego pięć kategorii umiejętności.

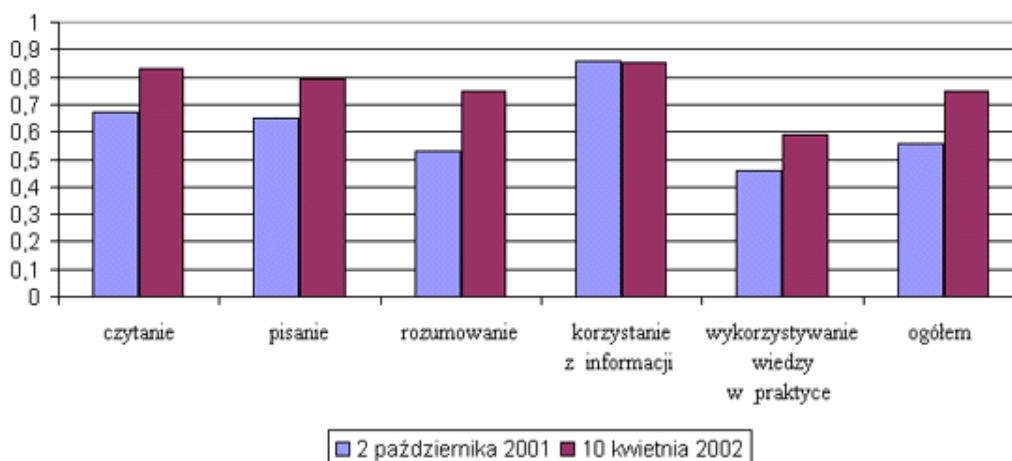
3. Porównania między kategoriami umiejętności w dwóch sprawdzianach

Łatwości kategorii umiejętności (iloraz liczby uzyskanych punktów za kategorię przez liczbę możliwych punktów) można wykorzystywać do porównania wyników dwóch sprawdzianów. Zachęmy ucznia do odszukania swoich wyników ze sprawdzianu próbnego, do zbudowania rankingu sprawdzianu październikowego i porównania go z kwietniowym.

Zestawienie łatwości kategorii umiejętności dwóch sprawdzianów przeprowadzanych w odstępie pół roku może być punktem wyjścia do oceny przyrostu umiejętności ucznia. W analizach może być pomocne **zestawienie średnich łatwości kategorii umiejętności dwóch sprawdzianów dla ogółu uczniów.**

Łatwości kategorii umiejętności sprawdzianu październikowego i kwietniowego

Wyraźny wzrost poziomu łatwości czterech z pięciu kategorii umiejętności to dobra wiadomość, zwłaszcza, że chodzi tu o umiejętności naprawdę podstawowe, kluczowe dla rozwijania umiejętności uczenia się, co jest szczególnie ważne na progu kolejnego etapu edukacyjnego.

Informacja dla nauczycieli o łatwościach poszczególnych zadań

Uwaga wstępna. Łatwość zadania p odnosimy do wskazanej grupy uczniów (np. klasy), liczymy ją dzieląc sumę punktów uzyskanych w grupie za zadanie przez iloczyn liczebności grupy i maksimum punktów za zadanie. Łatwość zadania wynosi 0, gdy żaden uczeń danej grupy nie uzyskał punktu; $p = 0,25$, gdy w grupie zebrano jedną czwartą puli punktów; $p = 0,5$ gdy zebrano połowę. Łatwość równa 1 oznacza, że wszyscy w grupie rozwiązali zadanie.

W dołączonej do Biuletynu informacji o wynikach sprawdzianu znajdują się łatwości poszczególnych zadań w każdej z klas, w całej szkole, gminie, powiecie i województwie.

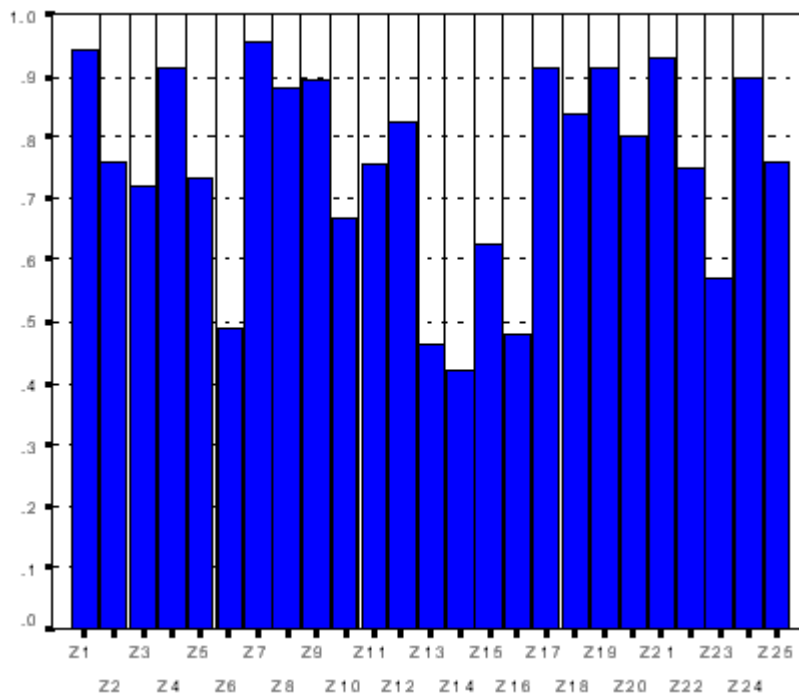
Obok prezentujemy zestawienie łatwości sprawdzianu w okręgu OKE w Krakowie.

Jak można zobaczyć, tylko cztery zadania (6, 13, 14, 16), stanowiące 16% zestawu zadań i dające 10% punktów, okazało się **trudnymi** dla uczniów.

Umiarkowanie trudne zadania (10, 15 i 23) stanowiły 17% ogólnej liczby zadań.

Pozostałe zadania, to zadania **łatwe** i **bardzo łatwe**, w sumie było ich 18, za zadania te można było uzyskać łącznie 72% punktów.

Łatwości zadań zestawu „Pory roku” dla uczniów okręgu OKE w Krakowie wahały się od 0,42 do 0,96.

Przy analizie zestawienia łatwości poszczególnych zadań warto poświęcić uwagę tym zadaniom, których łatwości w danej klasie bądź szkole odbiegają od wojewódzkiej, powiatowej czy gminnej normy. Interesująca może być dyskusja w gronie nauczycieli na temat możliwych przyczyn takiej sytuacji.

W analizie każdego z zadań sprawdzianu może być pomocne zestawienie umiejętności, których przejawy oceniano. Prezentowana dalej lista umiejętności została ustalona przez Centralną Komisję Egzaminacyjną. Łatwość i moc różnicująca zadań odnosi się do uczniów okręgu OKE w Krakowie.

Jakie umiejętności uczniów oceniano w czasie sprawdzianu w klasie VI

Poniżej przedstawiono dla każdego zadania szczegółowy wykaz umiejętności, których przejawy oceniane były za pomocą zestawu *Pory roku*. Na prawo od nazwy umiejętności podano kolejno: **numer kategorii** umiejętności (1 – czytanie, 2 – pisanie, 3 – rozumowanie, 4 – korzystanie z informacji, 5 – wykorzystywanie wiedzy w praktyce), **punktację**, **łatwość zadania** (lub jego wyodrębnionej części).

nr zad.	Oceniane przejawy umiejętności	kategoria	punkty	łatwość zadania
	Uczeń:			
1.	odczytuje informację z tekstu popularnonaukowego	1	0–1	0,95
2.	rozpoznaje rodzaje kątów	3	0–1	0,76
3.	rozumie informację z tekstu popularnonaukowego	1	0–1	0,72
4.	przyporządkowuje ważne odkrycie jego twórcy	3	0–1	0,92
5.	rozumie tekst mitu	1	0–1	0,73
6.	rozumie tekst mitu	1	0–1	0,49
7.	wskazuje źródło informacji	4	0–1	0,96
8.	rozumie tekst utworu poetyckiego	1	0–1	0,88
9.	rozumie tekst utworu poetyckiego	1	0–1	0,89
10.	rozumie tekst utworu poetyckiego	1	0–1	0,67
11.	wskazuje słownik zgodnie z jego przeznaczeniem	4	0–1	0,76

nr zad.	Oceniane przejawy umiejętności		kategoria	punkty	łatwość zadania	
	Uczeń:					
12.	wykorzystuje w sytuacji praktycznej znajomość kierunków geograficznych na mapie		5	0-1	0,83	
13.	wykonuje obliczenia dotyczące czasu		5	0-1	0,46	
14.	szacuje upływ czasu, posługując się kalendarzem		5	0-1	0,42	
15.	wykonuje obliczenia dotyczące pieniędzy		5	0-1	0,63	
16.	wykonuje obliczenia dotyczące masy		5	0-1	0,48	
17.	odczytuje dane z wykresu (w zestawie A6 odczytuje dane z tekstu)		1	0-1	0,92	
18.	odczytuje dane z wykresu (w zestawie A6 odczytuje dane z tekstu)		1	0-1	0,84	
19.	odczytuje dane z wykresu (w zestawie A6 odczytuje dane z tekstu i dokonuje między nimi prostych porównań)		1	0-1	0,92	
20.	wykonuje obliczenia dotyczące temperatury		5	0-1	0,80	
21.	pisze notatkę w formie tabeli (w zestawie A6 pisze notatkę z tekstu)		2	0-1-2	0,93	
22.	umieszcza lata w odpowiednim przedziale czasowym - określa wiek		3	0-1	0,75	
23.	I.	ustala sposób rozwiązywania zadania dotyczącego obliczania objętości	3	0-1-2	0,66	0,57
	II.	wykonuje obliczenia dotyczące pola i objętości	5	0-1-2	0,54	
	III.	podaje odpowiedź z uwzględnieniem otrzymanego wyniku	3	0-1	0,45	
24.	wskazuje sposoby przystosowania się zwierząt do środowiska		3	0-1-2	0,90	
25.	I.	poprawnie adresuje kartkę pocztową	2	0-1	0,79	0,76
	II.	zachowuje formę kartki pocztowej (zwrot do adresata, podpis nadawcy)		0-1	0,76	
	III.	redaguje treść kartki zgodnie z poleceniem		0-1-2	0,87	
	IV.	celowo stosuje środki językowe	2	0-1	0,94	
	V.	przestrzega norm językowych		0-1-2	0,56	
	VI.	przestrzega norm ortograficznych (ó-u, rz-ż, ch-h, wielka litera w nazwach własnych i nazwach grzecznościowych, nie z czasownikami, przymiotnikami, przysłówkami)		0-1-2	0,85	
	VII.	przestrzega norm interpunkcyjnych		0-1	0,53	

Wykorzystując dane z tej tabeli można sformułować wstępną, roboczą diagnozę dotyczącą zarówno listy umiejętności, które szóstoklasiści posiadają, jak i też listy umiejętności, które należy dalej rozwijać. Trafność tej diagnozy wiąże się ściśle z założeniem, że przejawy umiejętności uczniów, jakie można było dostrzec na podstawie zadań zestawu „Pory roku”, są reprezentatywne dla tych umiejętności. Wiarygodność tej diagnozy mocno też wiąże się z warunkami, w jakich przeprowadzano sprawdzian (przede wszystkim chodzi tu o właściwą atmosferę, zapewnienie samodzielności pracy uczniów).

Uczniowie najlepiej opanowali takie umiejętności jak:

- wskazywanie źródeł informacji (łatwość zadania z zestawu „Pory roku” dla ogółu uczniów 0,96),
- dobieranie środków językowych ze względu na cel wypowiedzi (0,94),
- odczytywanie informacji z tekstu popularnonaukowego (łatwość 0,94),
- pisanie notatki w formie tabeli (łatwość 0,93),
- odczytywanie danych z wykresu (łatwość 0,92),
- wykonywanie prostych porównań danych przedstawionych na wykresie (łatwość 0,92).

Najslabiej uczniowie opanowali umiejętności:

- szacowanie upływu czasu, posługując się kalendarzem (łatwość 0,42, a więc poniżej 0,5)
- wykonywanie obliczeń dotyczących czasu (wskaźnik łatwości 0,46),
- wykonywanie obliczeń dotyczących masy (wskaźnik łatwości 0,48).

Łatwość zadań ocenianych jednym punktem, odnoszona do danej grupy uczniów, może być interpretowana jako wielkość frakcji grupy, która w całości rozwiązała te zadania. W przypadku pozostałych zadań, łatwość ma mniejszą wartość informacyjną. Możemy domniemywać, że uczniowie uzyskiwali punkty przede wszystkim za te czynności (przejawy umiejętności), których łatwość była większa. W przypadku zadania matematycznego (23) uszeregowanie łatwości pokrywa się z kolejnością ocenianych czynności. Można by sądzić, że spośród 66% uczniów, którzy dostali punkt za pierwszą czynność, 82% (54% populacji) poprawnie wykonała drugą, spośród tych, z kolei 83% (45% populacji) wykonała dodatkowo trzecią czynność, tym samym rozwiązując zadanie w całości. Jak widać, łatwość zadania 23 wynosi 0,57, jest większa niż łatwość trzeciej czynności (0,45), oznacza to, że byli tacy uczniowie klasy VI, którzy dostawali punkty za kolejną czynność, nie otrzymując punktów za czynność poprzednią.

Które z umiejętności ocenianych na sprawdzianie rozwijam na swoich lekcjach

Zachęcamy nauczycieli poszczególnych szkolnych przedmiotów do odnalezienia w tabeli obok tych umiejętności, które kształtowane są (mogą być) na ich lekcjach. Proponujemy przeanalizowanie schematów punktowania zadań otwartych zestawu „Pory roku”, którym posługiwali się egzaminatorzy oceniający prace uczniów i który jest dostępny w serwisie internetowym OKE w Krakowie (www.oke.krakow.pl/Sprawdzian2002).

Nauczyciele mogą wykorzystać informację o łatwości umiejętności kształtowanych na ich lekcjach, planując swoją pracę zarówno z obecnymi szóstoklasistami, jak i z przyszłymi.

Jakie umiejętności ma uczeń znajdujący się na danej pozycji skali staninowej

Nie można twierdzić z pewnością, że uczeń, który uzyskał małą sumę punktów rozwiązał zadania o dużej łatwości (np. 0,96 w przypadku zadania 7), choć taka możliwość wydaje się bardzo prawdopodobna. Można ryzykować stwierdzenie, że tak jest. Przyjmijmy dalej, że dla danego ucznia mającego sumę punktów W , zajmującego więc określoną pozycję na skali staninowej, chcemy stworzyć listę umiejętności, którą z pewną dążą prawdopodobieństwa

opanował. Możemy to zrobić tak, jak w tabeli na następnej stronie, szeregując według łatwości, malejąco, zadania zestawu „Pory roku”. Suwaki z lewej strony tabeli graficznie wskazują zakres listy umiejętności „pasującej” do poszczególnych pozycji na skali staninowej.

numer pozycji na skali staninowej							łatwość zadania	nr zad.	oceniane przejawy umiejętności Uczeń	punkty	punkty skumulowane	pozycja na skali staninowej
1	2	3	4	5	6	7						
							0,96	7	wskazuje źródło informacji	1	1	wynik najniższy
							0,95	1	odczytuje informację z tekstu popularnonaukowego	1	2	
							0,93	21	pisze notatkę w formie tabeli	2	4	
							0,92	17	odczytuje dane z wykresu	1	5	
							0,92	19	odczytuje dane z wykresu	1	6	
							0,92	4	przyporządkowuje ważne odkrycie jego twórcy	1	7	
							0,89	9	rozumie tekst utworu poetyckiego	1	8	
							0,89	24	wskazuje sposoby przystosowania się zwierząt do środowiska	2	10	
							0,88	8	rozumie tekst utworu poetyckiego	1	11	
							0,84	18	odczytuje dane z wykresu	1	12	
							0,83	12	wykorzystuje w sytuacji praktycznej znajomość kierunków geograficznych na mapie	1	13	
							0,80	20	wykonuje obliczenia dotyczące temperatury	1	14	
							0,76	2	rozpoznaje rodzaje kątów	1	15	
							0,76	11	wskazuje słownik zgodnie z jego przeznaczeniem	1	16	wyniki bardzo niski i niski
							0,76	25	redaguje i adresuje kartkę pocztową	10	26	wynik niższy niż średni
							0,75	22	umieszcza lata w odpowiednim przedziale czasowym	1	27	
							0,73	5	rozumie tekst mitu	1	28	
							0,72	3	rozumie informację z tekstu popularnonaukowego	1	29	wynik średni oraz wyższy od średniego
							0,67	10	rozumie tekst utworu poetyckiego	1	30	
							0,63	15	wykonuje obliczenia dotyczące pieniędzy	1	31	
							0,57	23	wykonuje obliczenia dotyczące pola i objętości	5	36	wynik wysoki
							0,49	6	rozumie tekst mitu	1	37	
							0,48	16	wykonuje obliczenia dotyczące masy	1	38	wynik bardzo wysoki
							0,46	13	wykonuje obliczenia dotyczące czasu	1	39	wynik najwyższy
							0,42	14	szacuje upływ czasu, posługując się kalendarzem	1	40	

Zachęcamy nauczycieli do konfrontacji tego probabilistycznego modelu z sytuacją uczniów danej klasy. Analiza tego modelu może być punktem wyjścia do bardzo ciekawych refleksji na temat sylwetki każdego z uczniów, może wzbogacić warsztat dydaktyczny nauczycieli.

Informacja dla Dyrektora szkoły

Zgodnie z ustaleniami ze szkoleń dla przewodniczących szkolnych zespołów egzaminacyjnych organizowanych przez OKE w Krakowie, przypominamy

o potrzebie zorganizowania szkolenia rady pedagogicznej na temat wniosków i refleksji po kwietniowym sprawdzianie w klasie VI. Proponujemy, by wyniki kwietniowego sprawdzianu omówić też z rodzicami uczniów. Przypominamy zasadę, że wyniki sprawdzianu nie mogą mieć wpływu na oceny szkolne (w tym oceny końcowe) uczniów klas VI. Prosimy o szczególną ostrożność przy formułowaniu zaleceń i wniosków kierowanych do nauczycieli uczących w klasie VI.

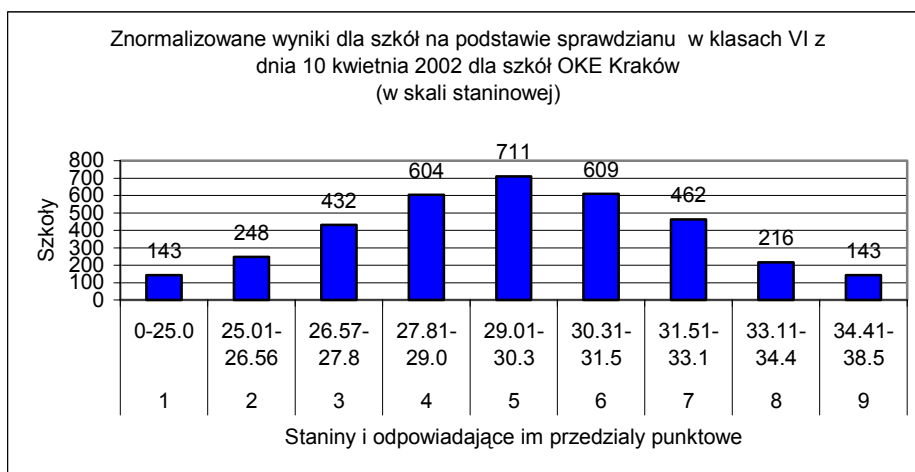
Pełny raport na temat kwietniowego sprawdzianu zostanie opublikowany na stronach internetowych OKE w Krakowie po zakończeniu prac analitycznych wykonywanych w różnych OKE i w CKE.

Przy omawianiu wyników sprawdzianu może przydać się krótka informacja o opiniach formułowanych na gorąco przez obserwatorów i przez uczniów.

Pozycja szkoły na skali staninowej

W dołączonej do Biuletynu informacji podano średni wynik sprawdzianu dla szkoły. Korzystając z poniższego wykresu dyrektor szkoły może znaleźć jej pozycję na skali staninowej z opisem dydaktycznym takim, jak na stronie 4 tego Biuletynu.

Obserwacja przebiegu sprawdzianu w klasie VI

Według informacji zebranych do tej pory w OKE w Krakowie, obserwację przebiegu sprawdzianu w szkołach podstawowych zorganizowano w 113 gminach, na 555, czyli, w co piątej gminie. Obserwację prowadziło łącznie 636 nauczycieli delegowanych, z upoważnienia dyrektora OKE w Krakowie, przez organy prowadzące szkoły.

W szkołach, w których prowadzono obserwację, do sprawdzianu przystąpiło łącznie 23 834 uczniów, z czego 3 776, czyli 16%, zakończyły pracę przed regulaminowym czasem.

województwo	liczba powiatów	liczba gmin	liczba gmin z obserwatorami sprawdzianu		
			liczba	w % gmin	liczba obserwatorów
małopolskie	22	182	40	22%	262
podkarpackie	24	160	30	18%	197
lubelskie	24	213	43	22%	177
ogółem	70	555	113	20,2%	636

Obok prezentujemy przestrzenne rozmieszczenie gmin (zaznaczonych szarym kolorem), które nadesłały informacje o wynikach prowadzonej obserwacji. Obserwację przebiegu sprawdzianu prowadzili także wizytatorzy trzech kuratoriów oświaty.

Obserwacja sprawdzianu obejmowała takie zagadnienia jak: przygotowanie szkoły do przeprowadzenia egzaminu, przebieg sprawdzianu, zabezpieczenie materiałów egzaminacyjnych. Obserwatorzy posługiwali się ankietą. Oto cytaty z niektórych ankiet:

- *Podkreślić należy rzetelność i przyjazną atmosferę panującą podczas sprawdzianu. Szkoła w właściwy sposób została przygotowana do sprawdzianu..*
- *Uczniowie pracowali samodzielnie i z dużym skupieniem.*
- *Uczniowie pisali test samodzielnie, nie widać było oznak niepokoju czy zdenerwowania.*
- *Uczniowie bardzo poważnie potraktowali test sprawdzający. Organizacja i przebieg samego sprawdzianu były przeprowadzone w sposób wzorowy.*
- *Atmosfera ciszy i spokoju sprzyjała pracy uczniów. Należy podkreślić samodzielność pracy uczniów.*
- *Dzięki dokładnej instrukcji sprawdzian mógł się odbyć w sposób sprawny.*
- *Ogromnie życzliwa atmosfera wsparcia dla uczniów wykazana przez członków zespołu nadzorującego, co spowodowało usunięcie stresów i napięcia.*
- *Atmosfera sprzyjająca spokojnej pracy ucznia. Odbiór prac po sprawdzianie przebiegał sprawnie.*
- *Bardzo dobra organizacja i przebieg egzaminu. Atrakcyjna dekoracja.*
- *Sprawdzian przebiegał zgodnie z instrukcją, uczniowie byli zdyscyplinowani, w czasie trwania sprawdzianu panowała atmosfera skupienia.*
- *Informacje organizacyjne przekazano uczniom w sposób jasny i rzeczowy.*
- *Uczniowie pracowali spokojnie. Po zakończeniu w rozmowie stwierdzili, że pytania były łatwe. Szkołę opuszczali zadowoleni.*

Opinie uczniów i rodziców na temat sprawdzianu w klasie VI

Z małej sondy, którą przeprowadziliśmy wśród szóstoklasistów po sprawdzianie, wynika że uczniowie podeszli do „klasówki” spokojnie. Większe emocje można było zaobserwować u nauczycieli i rodziców, dla których sprawdzian miał rangę równą niemalże maturze.

A jak było? Oto kilka wypowiedzi uczniów

- *Nauczyciele powtarzali nam do znudzenia, gdzie trzeba wpisać kod, i jak uzupełniać odpowiedzi.*
- *Weszliśmy do sali i zajęliśmy miejsca w ławkach wcześniej oznakowanych naszym kodem.*
- *Sprawdzian był na zbliżonym poziomie jak próbny. Był bardziej na logikę niż na wiedzę z sześciu lat szkoły.*
- *Pilnowało nas kilku nauczycieli ze szkoły, chyba sześciu, dokładnie nie pamiętam.*
- *U nas chyba nikt nie odpisywał. Ławki były daleko odsunięte od siebie, a nauczyciele nas pilnowali.*
- *Nie denerwowałem się, bo próbny sprawdzian wypadł mi dobrze.*
- *Łatwe były zadania zamknięte, a trudniejsze zadania otwarte. Ogółem test nie był trudny.*
- *Trudność sprawiło mi zadanie matematyczne ze świstakiem.*
- *Sprawdzian oddawał poziom naszej wiedzy. Pytania były ze wszystkich przedmiotów.*
- *Przed sprawdzianem panował harmider i hałas.*
- *Uczniowie, którzy skończyli pisać hałasowali, idąc do szatni, niektórzy czekali w szkole na koniec sprawdzianu i hałasowali, co przeszkadzało piszącym. Nauczyciele jednak zwrócili im uwagę.*

Komunikat dotyczący drugiego terminu sprawdzianu w klasie VI

Uwaga! Dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej ustalił na **18 czerwca 2002 (godzina 9⁰⁰)** termin, w którym mogą pisać sprawdzian uczniowie nieobecni w szkole w dniu 10 kwietnia 2002 roku i którzy nie zostali zwolnieni z obowiązku przystąpienia do sprawdzianu przez dyrektora OKE w Krakowie.

Dyrektorzy szkół, których uczniowie klas VI nie dopełnili dotąd obowiązku przystąpienia do sprawdzianu proszeni są o pisemne zgłoszenie (do 31 maja 2002), że uczniowie Ci przystąpią do sprawdzianu w drugim terminie. Zgłoszenie powinno zawierać kod szkoły i następujące dane o uczniu:

- kod ucznia (taki sam, jak w pierwszym terminie!), nazwisko i imię, data i miejsce urodzenia.

List ze zgłoszeniem powinien mieć nagłówek: „dot. uczniów przystępujących do sprawdzianu w II terminie”.